

ŹRÓDŁA NIEPEWNOŚCI W BADANIACH EDOMETRYCZNYCH ORAZ ICH PRZYDATNOŚĆ

NA POTRZEBY CHARAKTERYSTYKI WARSTW GEOLOGICZNO-INŻYNIERSKICH W ZWIĄZKU ZE SPORZĄDZENIEM ATLASÓW GEOLOGICZNO-INŻYNIERSKICH WYBRANYCH OBSZARÓW KRAJU.

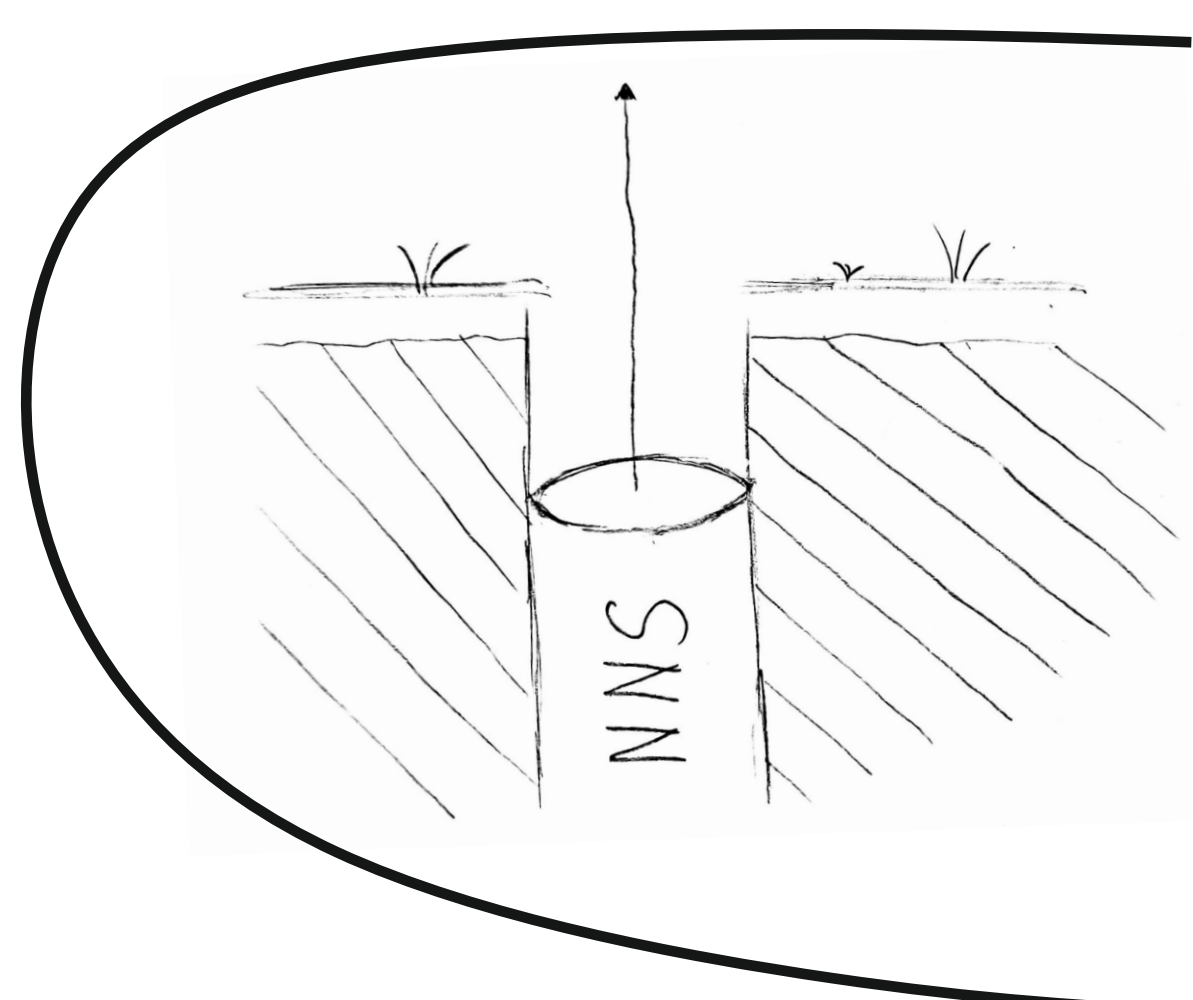
JULIA RAU-SIERAŃSKA, KONRAD JAKUBCZAK

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

julia.rau@pgi.gov.pl konrad.jakubczak@pgi.gov.pl

CEL BADAŃ EDOMETRYCZNYCH

Od 2020 roku laboratorium CBGS posiada akredytację PCA na wykonywanie badań edometrycznych zgodnie z PN-EN ISO 17892-5:2017-06. Badania wykonywane są na potrzeby charakterystyki serii litologiczno-genetycznych. Ze względu na istotną rolę badań odkształceniowych w sporządzaniu Atlasów geologiczno-inżynierskich dbałość o ważność i precyzję otrzymywanych wyników jest kluczowa.

POBÓR PRÓBY

Staranny pobór próby jest podstawą otrzymania rzetelnych wyników badań - nie tylko odkształceniowych. Jakość próby powinna być oceniana na etapie przyjmowania gruntu do laboratorium.

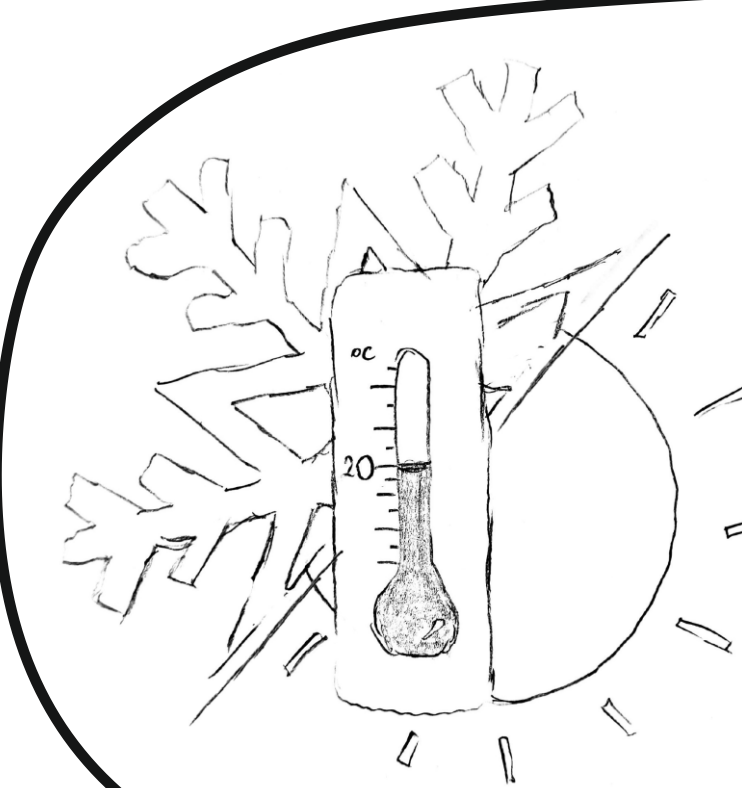
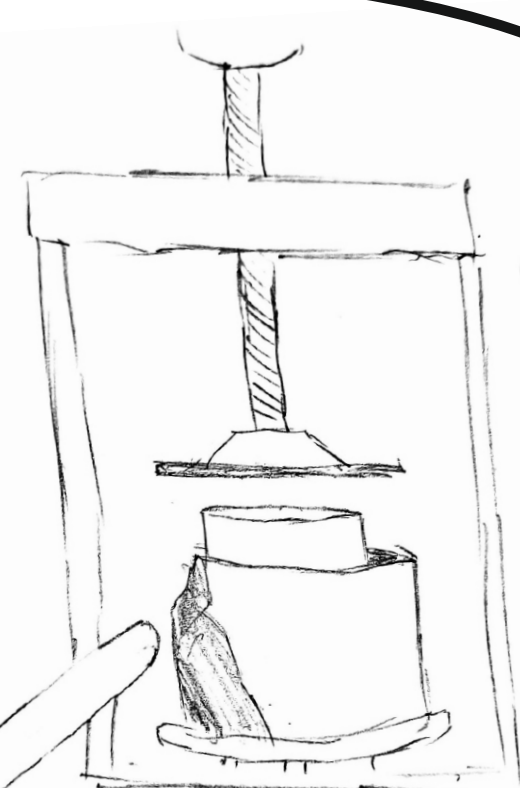
WZORCOWANIE

Wzorcowanie przyrządów pomiarowych zapewnia spójność pomiarową. Spójność pomiarowa jest zdefiniowana wg PN-EN ISO/IEC 17025:2017 jako właściwość wyniku pomiaru, przy której wynik może być związany z odniesieniem (wzorzec krajowy lub międzynarodowy) przezudokumentowany/ nieprzerwany łańcuch wzorcowań.

PRZYGOTOWANIE PRÓBKII

Najważniejszym etapem badania jest przygotowanie próbki. Należy wybrać jedną z metod preparacji wg PN-EN ISO 17892-5:2017-06. Ważne jest, aby zachować nienaruszoną strukturę gruntu oraz nie doprowadzić do powstania ubytków wewnątrz pierścienia.

STAŁA TEMPERATURA

Regularne monitorowanie warunków środowiskowych w laboratorium pomaga utrzymywać temperaturę w stałym przedziale $\pm 3^{\circ}\text{C}$. Temperatura w pomieszczeniu ma wpływ na objętość wody w badanym gruncie. Zaleca się utrzymanie 20°C w pomieszczeniu, ponieważ większość sprzętu laboratoryjnego jest kalibrowana w tej temperaturze.

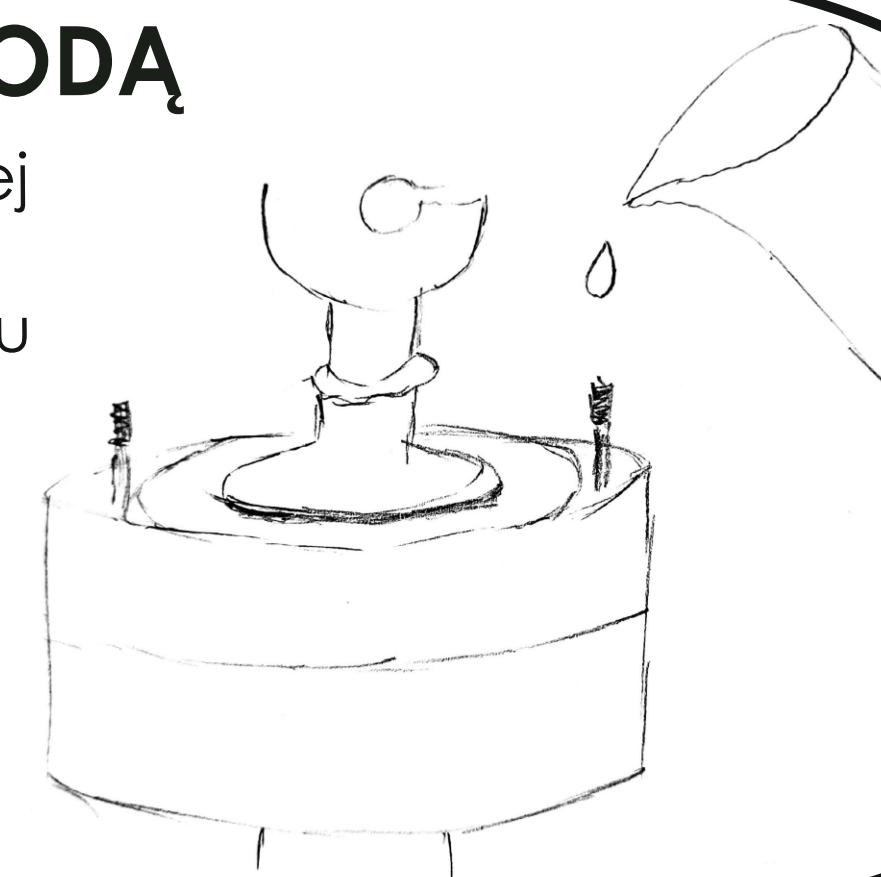
ODKSZTAŁCENIE APARATURY

W niektórych przypadkach odkształcenie własne edometru może znacząco wpłynąć na zmierzone wartości odkształcenia. Wpływ ten wzrasta wraz ze wzrostem stosowanego obciążenia szczególnie, gdy zastosowano bibułę filtracyjną oraz przy badaniu gruntów sztywnych.

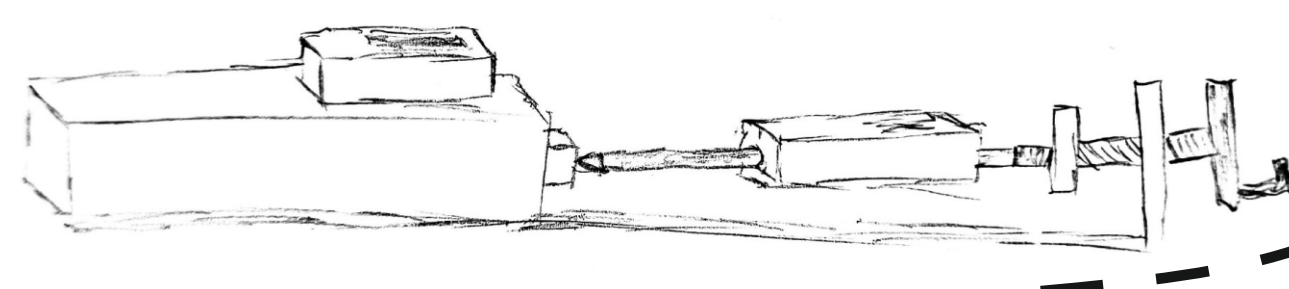
ZALANIE KOMORY WODĄ

Próbkę zalewa się wodą po jej obciążeniu. Jeśli istnieje podejrzenie pęcznienia gruntu można to zrobić po następnym kroku obciążeniowym. Ważne jest, aby górny dysk porowy był zanurzony w wodzie podczas trwania badania.

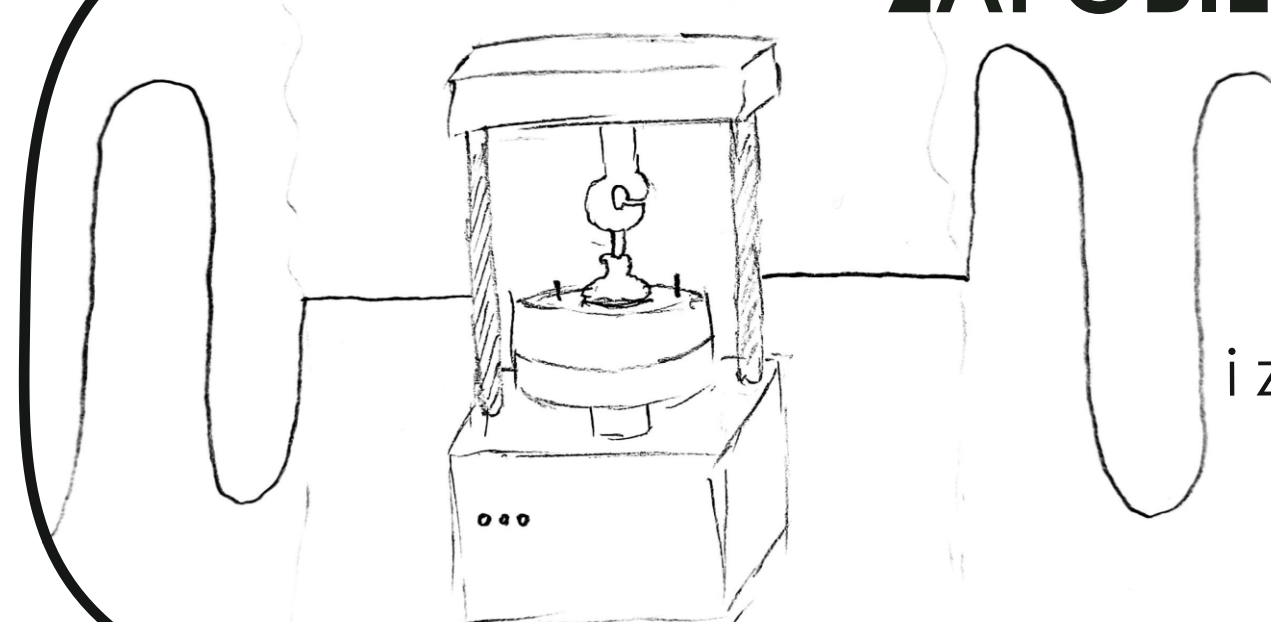
KALIBRACJA

Kalibracja ma na celu ustawienie parametrów urządzenia pomiarowego w taki sposób, aby jego praca była jak najwydajniejsza a błąd pomiarowy związany z odczytem czujnika jak najmniejszy.

ZAPOBIEGANIE DRGANIOM MECHANICZNYM

Należy zapobiegać znaczącym wibracjom i zakłóceniom mechanicznym w obszarze, gdzie prowadzi się badania ze względu na czułość używanych przyrządów pomiarowych.

PODSUMOWANIE

Eliminowanie źródeł niepewności pozwala na uzyskanie rzetelnych wyników badań. Przyrządy pomiarowe podlegają okresowym wzorcowaniom i sprawdzeniom w celu zapewnienia i dokładności zgodnie z wymaganiami normowymi. Jakość prób gruntu będzie definiowała jakość badania. Stosowanie poprawki do otrzymywanych wyników wymienionej w normie PN-EN ISO 17892-5:2017-06 znacząco wpływa na jakość otrzymywanych wyników. Monitoring i dbałość o środowisko pracy wpływa na jakość badań w laboratorium.

**RZETELNE, WIARYGODNE, UŻYTECZNE
WYNIKI BADANIA EDOMETRYCZNEGO**